

MANDAL KOMMUNE

REGNSKAP 2017

INNHOLDSFORTEGNELSE:

TEKST

ÅRSBERETNING Leveres senere

ØKONOMISKE OVERSIKTER:

REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET 2017

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKAPET 2017

REGNSKAPSSKJEMA 2A 2B - INVESTERINGSREGNSKAPET 2017

Økonomisk oversikt driftsregnskapet

Økonomisk oversikt investeringsregnskapet

Økonomisk oversikt balanseregnskapet

Balanseregnskap med merknader

NOTER:

Note nr. 1	REGNSKAPSPRINSIPPER
Note nr. 2	PENSJONSFORPL/-MIDLER OG PREMIEAVVIK - FORKLARINGER
Note nr. 3	KAPITALKONTO
Note nr. 4	ARBEIDSKAPITALEN
Note nr. 5	EGENKAPITAL
Note nr. 6	ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD
Note nr. 7	GARANTIER GITT AV KOMMUNEN
Note nr. 8	FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER
Note nr. 9	FINANSIELLE OMLØPSMIDLER
Note nr. 10	FOND
Note nr. 11	INTERKOMMUNALT SAMARBEID OG IKS
Note nr. 12	FORDRINGER OG GJELD KOMMUNALE FORETA K, IKS OG SAMARBEID
Note nr. 13	SELVKOSTTJENESTER
Note nr. 14	SPEKIFIKASJON REGNSKAPMESSIG MER- / MINDREFORBRUK DRIFT
Note nr. 15	SPEKIFIKASJON UDEKKET/ DISPONIBELT INVESTERINGSREGNSKAPET
Note nr. 16	KOMMUNENS SKATTEINNTEKTER OG RAMMETILSKUDD
Note nr. 17	ANLEGGSMIDLER
Note nr. 18	AVDRAG PÅ GJELD
Note nr. 19	KOMMUNENS GJELDSFORPLIKTELSER - TYPE GJELD OG LÅNGIVERE
Note nr. 20	RENTEBYTTEAVTALER PÅ LÅN
Note nr. 21	ANALYSE
Note nr. 22	LØNNRÅDMANN/ ORDFØRER OG REVISJONSUTGIFTER
Note nr. 23	SPEKIFIKASJON AV STØRRE INVESTERINGSPROSJEKTER/ INFRASTRUKTURPROSJEKTER
Note nr. 24	OVERSIKT OVER LEGATER

MANDAL KOMMUNE
REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET 2017

Tekst	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-384 424 181	-374 447 000	-366 184 000	-365 512 712
Ordinært rammetilskudd	-449 164 193	-453 744 000	-448 402 000	-437 625 842
Skatt på eiendom	-38 874 080	-38 900 000	-39 200 000	-37 790 245
Andre direkte eller indirekte skatter	-52 977	0	0	-52 977
Momskompensasjon fra driftsregnskapet	-23 531 909	-17 660 000	-17 660 000	-20 891 275
Andre generelle statstilskudd	-6 554 854	-7 252 504	-7 252 504	-7 393 992
Sum frie disponible inntekter	-902 602 193	-892 003 504	-878 698 504	-869 267 042
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-33 159 798	-32 020 505	-30 515 000	-33 470 167
Renteinntekter bankinnskudd	-3 909 255	-2 200 000	-2 200 000	-4 106 448
Renteinntekter formidlingslån	-4 807 019	-5 100 000	-5 100 000	-4 015 552
Gevinst finansielle instrumenter	-31 385	0	0	-20 618
Ubytte	-13 650 840	-13 605 505	-12 100 000	-14 710 082
Motpost kapitalkontoer vann-/avløp-/forvaltningssekte	-10 761 300	-11 115 000	-11 115 000	-10 617 467
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	27 079 711	27 100 000	31 100 000	30 463 571
Utlån - forskuttering	1 506 505	1 505 505	0	0
Avdrag på lån	48 600 000	48 600 000	48 600 000	47 500 000
Netto finansinntekter/-utgifter	44 026 418	45 185 000	49 185 000	44 493 405
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsm merforbr.				
Til ubundne avsetninger	14 420 618	14 420 618	2 159 272	35 849 833
Til bundne avsetninger	73 242	0	0	56 492
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-13 081 346	-13 081 346	0	-20 677 391
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	-5 000 000
Netto avsetninger	1 412 514	1 339 272	2 159 272	10 228 934
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet				0
Til fordeling drift	-857 163 261	-845 479 232	-827 354 231	-814 544 703
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	845 300 985	845 479 231	827 354 231	801 463 358
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-11 862 277	0	0	-13 081 345

MANDAL KOMMUNE
REGNSKAPSSKJEMA 2A - INVESTERINGSREGNSKAPET 2017

	Regnskap 2017	Revidert budsjett	Vedtatt budsjett	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	72 628 477	74 673 889	94 293 000	122 621 511
Utlån og forskutteringer	44 055 264	45 000 000	45 000 000	43 232 042
Kjøp av aksjer og andeler	7 077 987	7 050 000	7 050 000	3 786 700
Avdrag på lån	23 723 680	19 400 000	19 400 000	51 403 498
Dekning av tidligere års udekket				0
Avsetning	14 637 004	0	0	12 523 116
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	162 122 412	146 123 889	165 743 000	233 566 867
FINANSIERT SLIK:				
Bruk av lånemidler	-88 796 081	-97 783 881	-107 126 000	-101 145 347
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-8 551 810	-8 540 000	-8 540 000	-38 855 045
Tilskudd til investeringer	-16 010 609	-13 382 000	-15 926 000	-17 612 196
Kompensasjon for merverdiavgift	-6 826 740	-5 406 008	-12 701 000	-14 895 342
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-20 068 643	-13 400 000	-13 400 000	-32 731 937
Andre inntekter	-1 864 127	0	0	-102 213
SUM EKSTERN FINANSIERING	-142 118 010	153 735 889	173 793 000	-205 342 080
Overført fra driftsregnskapet				
Bruk av avsetninger	-20 004 402	-7 612 000	-8 050 000	-28 224 787
SUM INTERN FINANSIERING	-20 004 402	-7 612 000	-8 050 000	-28 224 787
SUM FINANSIERING	-162 122 412	146 123 889	165 743 000	-233 566 867
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0	0

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKAPET 2017

Fordelt slik til enhetene	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Bydrift	60 044 601	61 428 947	54 189 324	63 847 109
Teknisk forvaltning	8 052 111	8 239 512	8 439 327	6 846 347
Kultur	18 307 213	18 941 046	19 151 762	18 024 893
BYUTVIKLING	86 403 925	88 609 505	81 780 413	88 718 348
Barnehager	123 337 724	124 220 160	124 883 641	117 734 974
Furulunden skole	34 229 222	34 442 494	33 792 971	35 085 747
Ime skole	28 008 573	28 051 995	28 034 345	28 433 756
Frøysland skole	20 051 760	20 391 327	19 651 933	20 130 933
Holum skole	14 094 004	14 125 394	13 585 102	14 033 285
Blomdalen ungdomskole	26 958 426	27 151 708	26 408 300	26 454 569
Vassmyra ungdomskole	23 134 524	23 319 326	21 730 374	21 445 901
Skole felles	18 380 222	18 478 282	19 332 762	15 285 380
PP-tjenesten	4 776 446	4 883 443	4 536 214	4 480 914
Kvalifisering	4 073 810	2 790 363	2 634 799	2 434 135
OPPVEKST	297 044 712	297 854 492	294 590 441	285 519 595
Familiens hus	57 728 354	53 103 287	52 357 622	56 404 388
NAV	18 330 094	18 868 361	18 418 459	17 379 492
Helso og omsorg	32 245 592	43 684 102	30 926 839	25 287 444
Institusjons- og forebyggende tjenester	118 814 972	110 700 256	108 606 680	120 517 658
Miljøterapeutiske tjenester	61 458 647	60 639 800	64 488 280	58 558 815
Hjemmebaserte tjenester	97 413 582	96 637 672	94 480 585	83 853 674
HELSE OG OMSORG	385 991 241	383 633 478	369 278 465	362 001 472
Tjenestetorget	10 960 601	9 572 212	9 752 130	8 982 068
IKT	11 764 229	12 469 166	12 469 166	11 538 029
Ansvar 1700/1710	6 114 787	6 709 225	6 614 225	5 810 279
Sentraladministrasjon	20 294 315	21 085 924	20 052 948	20 341 833
Ansvar 1600/1650	34 831 265	35 390 564	34 762 443	34 438 146
STAB	83 965 196	85 227 091	83 650 912	81 110 355
Premieavvik og diverse fellesutgifter	-8 104 089	-9 845 335	-1 946 000	-15 886 412
PREMIEAVVIK OG DIVERSE FELLESUTGIFTER	-8 104 089	-9 845 335	-1 946 000	-15 886 412
	845 300 985	845 479 231	827 354 231	801 463 358

Mandal 15. februar 2018

Irene Lunde

Irene Lunde
Rådmann

Elin B Walvik

Elin B Walvik
Regnskapsansvarlig

REGNSKAPSSKJEMA 2B

Konto	Tekst	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Avvik fra budsjett 2017
70070001	Vannanlegg 2007 - 2015	472 702	8 377 700	7 904 998
70070002	Høydebasseng Håland	50 695	0	-50 695
70070004	Kanten - Vik - vann	12 008	0	-12 008
70070005	Lindland - Monen - vann	658 214	0	-658 214
70070007	Krokveien - vannledning	712 743	0	-712 743
70070008	Rehabilitering Oksevollen - vann	3 458 794	0	-3 458 794
70070009	Vannledning ved Kirka (avfallsdunker)	562 921	0	-562 921
70070010	Kallhammerveien - ny vannledning	682 142	0	-682 142
70070011	Kramer 480 hjullaster - 2011 modell	398 500	0	-398 500
70080000	Avløpsplan	0	5 800 000	5 800 000
70080003	Lindland - Monen - avløp	2 158 125	0	-2 158 125
70080005	Ledningsanlegg Treheia	2 363 662	0	-2 363 662
70080006	Kanten - Lindland - avløp	1 030	0	-1 030
70080007	Flytting av pumpestasjon P 14 Sava/Marnar Brygge	2 608 854	0	-2 608 854
70080009	P-42 Grønnvika	2 567 901	0	-2 567 901
70080010	Rehabilitering Oksevollen	805 491	0	-805 491
70080011	Pumpestasjon Mones	825 149	0	-825 149
70080012	Grønvika renseanlegg - tak over prosessdel	24 401	0	-24 401
70080013	Ombygging av avløpspumpestasjon P9 (O. Isaachsensgt.)	252 235	0	-252 235
AD	VA-prosjekter	18 615 566	14 177 700	-4 437 866

Konto	Tekst	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Avvik fra budsjett 2017
90010007	Kjøp av lokaler i AMFI Øvrebyen (2015/2016)	5 813	0	-5 813
90020007	Kvalifiseringsenheten - mottaksskole	6 344	259 325	252 981
90020008	Frøysland idrettshall	460 552	1 000 000	539 448
90020016	Frøysland flerbrukshall - tomt Livegen 49	4 114 557	4 120 000	5 443
90060006	Idrettshall Holum	35 923	23 140	-12 783
90070014	Båt skjærgårdsparken Mandal	4 968 460	4 890 341	-78 119
90070025	Avlastningsbolig - Solhøgdevæien 40	2 969 024	2 979 247	10 223
90070026	Veilys - utskifting kvikksølvvarmaturer	2 616 750	4 675 000	2 058 251
90070027	Veilys - utskifting veilysarmaturer	0	400 000	400 000
90070032	Betongparken Speilen	6 536 507	6 670 000	133 493
90070035	Tannklinikken - renovring 2017	6 335 987	6 000 000	-335 987
90080009	Rekkefølgekrav - Idrettshall Holum	9 788	100 000	90 212
90090001	Skinsnesheia felt B7 (B&E)	787 466	750 000	-37 466
B	Bydrift	28 847 171	31 867 053	3 019 882
10008302	Trygghetspakker	203 499	200 000	-3 499
70020000	Skoleutredning/strakstiltak	404 113	750 000	345 887
90010005	Universell utforming rådhuset, inkl. utv. rampe	178 439	1 000 000	821 561
90010006	Mandal sykehus - nytt SD-/brannvarslingsanlegg	176 451	263 000	86 550
90010008	Spiggeren - kontor/fellesarealer ABT/Familiens hus 2016	-103 468	0	103 468
90020005	ENØK-tiltak skoler (tidligere SD-anlegg Holum/Ime)	161 438	410 886	249 449
90020009	Vassmyra ungdomsskole -forprosjekt 2016	1 021 898	975 987	-45 911
90020010	Frøysland barnehage - grovgarderobes	39 941	244 251	204 310
90020011	Kvalifiseringsenheten - nytt inventar - skole 2016	0	0	0
90020013	Furulunden skole - opprustning skolegård	1 127 245	0	-1 127 245
90030004	Ladestasjoner Omsorgssentre (brannavvik)	0	56	56
90030005	Ladestasjoner el-biler hjemmetjenesten	67 055	57 748	-9 307
90030006	Forprosjekt sykehjem/heldøgns omsorgsboliger	97 745	200 000	102 255
90030010	Mandal sykehjem - 9 pasientrom/fellesarealer 2016	125 000	0	-125 000
90030012	Mandal Sykehjem - Bil/minibuss til dagsenter	763 884	750 000	-13 884
90030013	WV - PX 56302 - minibuss	201 064	200 000	-1 064
90030015	HBT - Bil/minibuss Ulvegjelet dagsenter	599 162	750 000	150 838
90030016	Sykehjemmet - etableringskostnader trådløst internett/mobildekning	375 000	1 000 000	625 000
90030017	Velferdsteknologi: E-lås + montering hos brukere	0	900 000	900 000
90030018	Digitalisering av trygghetsalarmer	0	1 200 000	1 200 000
90030019	Mandal sykehjem/omsorgssenter - garderobes/-skap	137 197	95 887	-41 310
90030021	Ulvegjelet - døgnbemannede omsorgsboliger	39 002	150 000	110 998
90030022	Mandal Sykehjem - samlokalisere hjemtjenesten/nytt kjøkken	0	750 000	750 000
90070001	Nyasfaltering kommunale veier	169 660	200 000	30 340
90070002	Rassikring kommunale eiendommer	1 115 497	822 198	-293 299
90070006	Enøk tiltak - nye	0	0	0
90070008	Brannsikringstiltak	80 410	97 485	17 075
90070009	Opprustning tilfluktsrom	4 255	0	-4 255
90070010	FDV system Mandal Bydrift	50 150	137 659	87 509
90070013	Nytt fortau Kallhammerveien 50/50 Fylket	265 042	265 042	0
90070020	Ramme - utrangert utstyr Bydrift	1 505 616	2 006 644	501 028
90070021	Speilen nærvarmeanlegg - solfangeranlegg	594 654	0	-594 654
90070028	Utskifting av veiskiltet	249 908	250 000	92
90070029	Oppgradering grøntarealer institusjoner	251 379	485 000	233 621
90070030	Sjøbodvik Brygge - oppgradering til næringskai	1 148 675	1 000 000	-148 675
90070031	Holum Lysløype - totalrenovering	10 075	0	-10 075
90070033	Varlingsanlegg for brann/gass (Doneheia 45)	206 364	260 000	53 636
90070034	ENØK-tiltak Mandalhallen	563 001	563 000	-1
90070037	Speilen energisentral - vannbehandlingssystem	0	700 000	700 000
90080003	Utbyggingsavtale Malmø	789 416	0	-789 416
90080004	Utbyggingsavtale Skinsnes	158 410	0	-158 410
90080006	Infrastruktur Krossen - utbyggingsavtale	134 532	0	-134 532
90080008	Infrastruktur Skinsnes - utbyggingsavtale	0	0	0
90080010	Promenade og lekeareal "Slippen"	829 010	892 374	63 364
90080013	Utbyggingsavtale Skogsøy	18 309	0	-18 309
90080016	Utbyggingsavtale Lande	42 058	0	-42 058
90080018	Vognmannsgate - sykkelaktivitetspark (Amfi)	1 414 027	1 486 298	72 271
90080021	Utbyggingsavtale Gismørøya	45 384	0	-45 384
90080023	Utbyggingsavtale Infrastruktur Landeveien	13 175	0	-13 175
90089000	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.komp. (2012)	24 833	0	-24 833
90089002	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva.komp. (2014)	64 658	0	-64 658
90089004	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva.komp. (2015)	97 259	0	-97 259
90089006	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringrett - mva.komp (2016)	12 647	0	-12 647
BB	Mindre prosjekter - alle enheter	15 473 065	19 063 515	3 590 450

Konto	Tekst	Regnskap 2017	Revidert budsjett 2017	Avvik fra budsjett 2017
80001530	Kleven 1	2 427 667	0	-2 427 667
80130300	Møllegate 3	270 097	0	-270 097
81000000	Flykningeboliger/utleieboliger	0	3 194 309	3 194 309
90090002	Skinsnesheia felt B22-tomt nr. 6	312 878	0	-312 878
90090004	Skinsnesheia B22 - tomt 4 og 5	631 407	0	-631 407
90090008	Kleven 15 - hus brent ned, revet og planert	7 185	0	-7 185
BC	Bydrift - boliger	3 649 235	3 194 309	-454 926
1	BYUTVIKLING	66 585 036	68 302 577	1 717 540
70012000	IKT skolene	987 413	1 471 312	483 899
BD	IKT	987 413	1 471 312	483 899
90010900	Investeringsstilskudd kirka - traktor kirkegården	400 000	400 000	0
90010901	Investeringsstilskudd kirka - forprosjekt Holum kirke	500 000	500 000	0
90010902	Mandal kirke - ubedring (statsbudsjettet)	4 000 000	4 000 000	0
V	Sentraladministrasjonen	4 900 000	4 900 000	0
4	STAB	5 887 413	6 371 312	483 899
99000000	Finansiering investeringsprosjekter	156 028	0	-156 028
Y	Felles og finansiering	156 028	0	-156 028
9	FELLES OG FINANSIERING	156 028	0	-156 028
	INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER	72 628 477	74 673 889	2 045 411

DRIFTSREGNSKAPET 2017

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter					
600	Brukerbetalinger	-35 397 734	-31 926 000	-31 736 000	-33 711 899
620-670	Andre salgs- og leieinntekter	-97 057 576	-94 617 869	-93 627 869	-99 438 395
700-780	Overføringer med krav til motytelse	-177 147 678	-148 194 038	-169 228 251	-175 792 595
800	Rammetilskudd	-449 164 193	-453 744 000	-448 402 000	-437 625 842
810	Andre statlige tilskudd	-96 261 647	-62 602 104	-58 376 104	-82 048 885
830-850, 880-895	Andre overføringer	-1 177 591	-633 300	-200 000	-553 599
870	Skatt på inntekt og formue	-384 424 181	-374 447 000	-366 184 000	-365 512 712
874	Eiendomsskatt "Verk og bruk"	0	0	0	0
875	Eiendomsskatt "Annenfast eiendom"	-38 874 080	-38 900 000	-39 200 000	-37 790 245
877	Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter		-1 279 504 681	-1 205 064 311	-1 206 954 224	-1 232 474 173
Driftsutgifter					
010-089, 160-165	Lønnsutgifter	631 381 980	596 527 025	598 999 876	600 540 727
090-099	Sosiale utgifter	164 206 889	155 695 925	154 414 665	154 417 799
100-285	Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	161 343 377	146 005 412	146 678 776	165 339 197
-(160-165)	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	185 521 123	173 601 627	169 828 482	172 413 852
300-380	Overføringer	70 797 046	81 394 789	82 107 212	67 321 981
400-490	Avskrivninger	66 287 882	69 998 278	69 998 278	62 477 138
590	Fordelte utgifter	-6 171 593	-1 800 000	-2 200 000	-5 603 955
290					
Sum driftsutgifter		1 273 366 704	1 221 423 056	1 219 827 289	1 216 906 739
Brutto driftsresultat		-6 137 977	16 358 745	12 873 065	-15 567 434
Finansinntekter					
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-22 366 827	-20 905 505	-19 400 000	-22 832 083
909	Gevinst finansielle instrumenter (oml.midler)	-31 385	0	0	-20 618
920-921	Mottatte avdrag på utlån	-44 133	0	0	-147 664
Sum eksterne finansinntekter		-22 442 345	-20 905 505	-19 400 000	-23 000 364
Finansutgifter					
500-501	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	26 999 010	27 100 000	31 100 000	30 383 452
509	Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
510-511	Avdragsutgifter	48 600 000	48 600 000	48 600 000	47 500 000
520-521	Utlån (sosial- og næringsutlån)	1 590 520	1 505 505	0	118 502
Sum eksterne finansutgifter		77 189 531	77 205 505	79 700 000	78 001 955
Resultat eksterne finanstransaksjoner		54 747 186	56 300 000	60 300 000	55 001 591
990	Motpost avskrivninger	-66 287 882	-70 000 000	-70 000 000	-62 477 138
Netto driftsresultat		-17 678 673	2 658 745	3 173 065	-23 042 982
Interne finansieringstransaksjoner					
930	Bruk av tidligere års regnskapsm overskudd	-13 081 346	-13 081 346	0	-20 677 391
940	Bruk av disposisjonsfond	0	-2 500 000	-3 000 000	-5 000 000
950	Bruk av bundne driftsfond	-7 689 501	-2 177 718	-2 332 338	-6 791 678
Sum bruk av avsetninger		-20 770 847	-17 759 064	-5 332 338	-32 469 069
570	Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
530	Dekning av tidl. års regnskapsm underskudd	0	0	0	0
540	Avsetninger til disposisjonsfond	17 355 054	14 420 618	2 159 272	37 829 967
550	Avsetninger til bundne driftsfond	9 232 189	679 700	0	4 600 737
Sum avsetninger		26 587 244	15 100 318	2 159 272	42 430 704
580	Årets regnskapsmessige overskudd (mindreforbruk)	-11 862 277	0	0	-13 081 346

INVESTERINGSREGNSKAPET 2017

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Vedtatt budsjett 2017	Regnskap 2016
Inntekter					
660-670	Salg driftsmidler og fast eiendom	-8 551 810	-8 540 000	-8 540 000	-10 735 921
600-650	Andre salgsinntekter	-1 833 505	0	0	-102 213
700-780	Overføringer med krav til motytelse	-7 077 035	-2 700 000	-11 000 000	-16 438 212
729	Kompensasjon for merverdiavgift	-6 826 740	-5 406 008	-12 701 000	-14 895 342
810,00	Statlige overføringer	-7 933 574	-9 682 000	-4 926 000	-12 187 196
830-895	Andre overføringer	-1 000 000	-1 000 000	0	-5 425 000
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-30 622	0	0	0
Sum investeringsinntekter		-33 253 286	-27 328 008	-37 167 000	-59 783 884
Utgifter					
010-089	Lønnsutgifter	100 000	0	0	540 000
090-099	Sosiale utgifter	0	0	0	0
100-285	Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenes	60 563 101	0	0	104 355 251
300-380	Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjen.	0	0	0	119 272
400-490	Overføringer	11 965 376	74 673 889	94 293 000	17 606 988
500-501	Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0
690	Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum Investeringsutgifter		72 628 477	74 673 889	94 293 000	122 621 511
Finansstransaksjoner					
510-511	Avdrag på lån	23 723 680	19 400 000	19 400 000	51 403 498
520-521	Utlån	44 055 264	45 000 000	45 000 000	43 232 042
529	Kjøp av aksjer og andeler	7 077 987	7 050 000	7 050 000	3 786 700
530	Dekning av tidligere års udekkede merforbruk	0	0	0	0
548	Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0
550	Avsatt til bundne investeringsfondfond	14 637 004	0	0	12 523 116
Sum finans- og finansieringstrans. (utbetalinger og avsetninger)		89 493 935	71 450 000	71 450 000	110 945 356
Finansieringsbehov		128 869 126	118 795 881	128 576 000	173 782 983
Dekket slik:					
910-911	Bruk av lån	-88 796 081	-97 783 881	-107 126 000	-101 145 347
920-921	Mottatte avdrag på utlån	-20 068 643	-13 400 000	-13 400 000	-16 293 725
929	Salg av aksjer og andeler	0	0	0	-28 119 124
930		0	0	0	0
970	Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
940	Bruk av disposisjonsfond	-4 050 000	-4 050 000	-4 050 000	-1 000 000
948	Bruk av ubundne investeringsfond	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-2 730 000
950	Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	400 000
958	Bruk av bundne fond	-12 954 402	-562 000	-1 000 000	-24 894 787
Sum finansiering		-128 869 126	-118 795 881	-128 576 000	-173 782 983
580	Udisponert i år	0	0	0	0
980	Udekket i år	0	0	0	0

Kommentarer til investeringsregnskapet:

Investeringsregnskapet er et selvstendig regnskap som avsluttes særskilt. Dette regnskapet viser årets investeringsutgifter, finansielle investeringer slik som utlån, aksjekjøp, aksjesalg m.m og investeringer til eget bruk.

Videre vises hvordan investeringer m.v blir finansiert. Det skal fremgå hva som er fremmedkapital (eksterne lån), tilskudd, refusjoner og egenkapital. Hovedregel for hva som skal føres i investeringsregnskapet er anskaffelse av varige driftsmidler med en levetid på minst 3 år, og verdi på minst 100 000,-. Som det framgår har Mandal kommune i 2017 investert brutto 72,6 millioner i bygg og anlegg.

Det vises for øvrig til note 23 for oversikt over de største pågående investeringsprosjektene, og til investeringsregnskapets del 2B for oversikt over alle prosjekter i 2017.

BALANSEN 2017

KOSTRA			
KAPITTEL	Tekst	2017	2016
Eiendeler			
2.2	Anleggsmidler	3 220 871 188	3 097 900 882
2.27	Faste eiendommer og anlegg	1 471 901 240	1 478 430 255
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler	120 476 466	115 087 016
2.22	Utlån	212 415 742	186 991 061
2.21	Aksjer og andeler	214 199 355	207 121 368
2.20	Pensjonsmidler	1 201 878 385	1 110 271 182
2.1	Omløpsmidler	400 800 818	394 490 238
2.13	Kortsiktige fordringer	85 096 501	103 923 679
2.14	Konserninterne kortsiktiger fordringer	0	0
2.18	Aksjer og andeler	144 560	113 175
2.19	Premieavvik	51 273 363	55 194 661
2.10	Kasse, postgiro, bankinnskudd	264 286 394	235 258 724
Sum eiendeler		3 621 672 006	3 492 391 120
Egenkapital og gjeld			
2.5	Egenkapital	-791 005 765	-743 969 708
2.56	Disposisjonsfond	-127 450 368	-114 145 313
2.51	Bundne driftsfond	-29 668 833	-28 126 145
2.53	Ubundne investeringsfond	-16 057 678	-19 057 678
2.55	Bundne investeringsfond	-18 926 688	-17 244 086
2.581	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	4 940 154	4 940 154
2.580	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
2.5950	Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	-11 862 277	-13 081 346
2.5900	Regnskapsmessig underskudd (merforbruk)	0	0
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
2.5970	Udekket i investeringsregnskapet	0	0
2.5990	Kapitalkonto	-591 980 075	-557 255 293
Gjeld:			
2.4	Langsiktig gjeld	-2 658 786 206	-2 590 578 074
2.40	Penjonsforpliktelse	-1 475 560 708	-1 401 358 265
2.41-2.42	Ihenderhaverobligasjonslån	-894 366 000	-815 366 000
2.43-2.44	Sertifikatlån	0	-100 000 000
2.45-2.49	Andre lån	-288 859 498	-273 853 809
2.3	Kortsiktig gjeld	-171 880 036	-157 843 338
2.31	Kassekredittlån	0	0
2.32	Annen kortsiktig gjeld	-171 880 036	-157 843 338
2.39	Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld		-3 621 672 006	-3 492 391 120
Memoriakonti			
2.9	Memoriakonto	0	0
2.9100	Ubrukte lånemidler	29 895 093	49 932 484
2.9200	Andre memoriakonti	-632 449	0
2.9999	Motkonto for memoriakontiene	-29 262 644	-49 932 484

KOMMENTARER TIL BALANSEN 2017

Punkt 1 - Mellomregnskap mellom Mandal kommune og selskap som kommunen fører regnskap for:

Se note 12 for kortsiktige fordringer og gjeld pr. 31.12.2017

Punkt 2 - Fond Agder Energi-midler

Midler fra salg av Agder Energ-aksjer, står på ubundet investeringsfond, med en rest på 11 625 715,-. Avkastning er inntektsført i driftsregnskapet. Midlene har vært plassert i bank, men i 2012 ble 100 mill. brukt til ekstraordinære avdrag på lån. Ved omklassifisering av Obligasjonsforetaket III fra anleggsmidler til omløpsmidler i 2014, ble 3 millioner tilbakeført til dette fondet.

Punkt 3 - Drifts- og anleggsmidler - aktivering og avskrivning

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn kr 100 000,- og levetid over 3 år er aktivert, og avskrives ihht. Gjeldende avskrivningsregler. Varige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Punkt 4 - Påløpte, ikke betalte renter og avdrag

Kommunens renteutgifter og avdragsutgifter er periodisert. Påløpte, ikke betalte renter pr 31.12.2017 er utgiftsført i driftsregnskap mot kortsiktig gjeld. Beregnet påløpt avdrag på avdragsfrie obligasjonslån er utgiftsført i driftsregnskapet, og avregnet årets låneopptak ved refinansiering.

Punkt 5 - Bundne driftsfond tilhørende kommunale samarbeid:

Konto	Konto (T)	Beløp
251080109	SLT - kriminalitetsforebygging Lindesnesregionen	-95 500
251080218	REGIONALT - Kompetansmidler barnehageassistenter	-50 000
251080324	Kompetanseheving rusfeltet H&S og Bv.Sør	-18 324
251080325	Foreldrekonfliktprosjekt Barnevern Sør	-111 677
251080331	Lindesneslosen/-fondet/-rådet	-368 958
251080334	Lindesneslosen - BufDir	-425 000
251080510	Kom i Fokus Vest Agder (kulturskolen)	-110 038
251080512	Talentutvikling Lindesnes- og Listerregionen	-75 010
		-1 254 507

Note nr. 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet, fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet, gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto, også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet for 2017, enten de er betalt eller ikke (anordningsprinsippet).

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Ubrukt del står registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunkt for regnskapsavleggelsen, anslås et beløp, hvis dette kan estimeres rimelig sikkert.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunene. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje, er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr. 4, Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå, utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet, utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet, og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50, med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån, jfr KL § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående, er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende på det tidspunkt gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyr, provisjon mv), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld, etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerebetalinger

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSER, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

Mandal kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK).

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp til fond til dekning av fremtidige AFP-pensjoner. Kommunen dekker pensjonsforsikring for denne gruppen gjennom tilskudd til utjevningsordning i KLP og SPK.

I henhold § 13 i forskriften til årsregnskapet skal driftsregnskapet belastes for pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering.

Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsforsikringen, og det vil derfor normalt være en forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntektsføres eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen over de neste 15 årene. Avvik for 2011 og senere skal amortiseres over 10 år, og avvik for 2014 og senere amortiseres over 7 år.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balanse som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Hovedstørrelser i regnskapstallene 2017: (beløp i hele tusen kr)

Balansposter	31.12.2017	01.01.2017	Endring
Pensjonsmidler KLP	1 048 054	959 196	88 858
Pensjonsforpliktelser KLP	1 223 148	1 155 674	67 474
Pensjonsmidler SPK	153 338	151 075	2 263
Pensjonsforpliktelser SPK	218 593	209 713	8 880

Driftsregnskap	2017
Premieavvik KLP 2017 inntektsført	-5 722
Arbeidsgiveravgift av premieavvik KLP 2017 inntektsført	-807
Amortisering av tidl. års premieavvik KLP utgiftsført	8 259
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik KLP utgiftsført	1 164
Premieavvik SPK 2017 utgiftsført	686
Arbeidsgiveravgift av premieavvik SPK 2017 utgiftsført	97
Amortisering av tidl. års premieavvik SPK inntektsført	214
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik SPK inntektsført	30
Totalt utgiftsført i driftsregnskapet 2017	3 921

Mandal kommune har utgiftsført premie til pensjonsordningen som faktisk er innbetalt til KLP og SPK i driftsregnskapet 2017.

Innbetalt pensjonspremie til KLP er høyere enn den aktuarberegnete pensjonskostnaden i 2017 og avviket mellom premien og kostnaden på 6 529 tusen er ført som inntekt i driftsregnskapet (Inkl. arbeidsgiveravgift).

Innbetalt pensjonspremie til SPK er lavere enn den aktuarberegnete pensjonskostnaden i 2017 og avviket mellom premien og kostnaden på 783 tusen er ført som utgift i driftsregnskapet (Inkl. arbeidsgiveravgift).

Netto utgiftsføring av premieavviket for KLP og SPK får dermed innvirkning på årets driftsresultat.

Det er viktig å være oppmerksom på at inntekts-/utgiftsføring av avviket mellom pensjonspremie og pensjonskostnadikke har en tilsvarende likviditetseffekt.

I driftsregnskapet for 2017 er det utgiftsført netto kr 9,7 mill. i amortisering av tidligere års premieavvik som følge av at kommunen har innbetalt mer i pensjonspremie enn aktuarberegnete pensjonskostnader. Inntektsført premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift som skal amortiseres i 15/10/7 år fremover utgjør 51,3 kr mill. pr. 31.12.2017.

Amortiserte utgifter til føring i 2018 utgjør 10,5 millioner.

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSE, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE - KLP Premieavvik - Pensjonsmidler/-forpliktelser

Årets pensjonskostnad	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	53 030 996	48 864 140
Rentekostnader av påløpt pensjonsforpliktelse	47 738 233	45 099 852
Brutto pensjonskostnad	100 769 229	93 963 992
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-44 596 913	-41 587 878
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	56 172 316	52 376 114
Sum amortisert premieavvik	8 258 859	7 042 101
Administrasjonskostnad	3 728 252	3 728 252
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	68 159 427	63 146 467
Årets premieavvik		
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.kostnad	65 806 093	64 621 660
Administrasjonskostnad	-3 911 738	-3 728 252
Årets netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnad	-56 172 316	-52 376 114
Årets premieavvik	5 722 039	8 517 294
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	806 807	1 200 938
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 1.1	47 770 540	46 295 347
Årets premieavvik	5 722 039	8 517 294
Sum amortisert premieavvik	-8 258 855	-7 042 101
Akkumulert premieavvik 31.12	45 233 724	47 770 540
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	6 377 955	6 735 646
Estimatavvik		
Estimatavvik forpliktelse	-2 797 688	-78 073
Estimatavvik pensjonsmidler	18 945 452	-12 409 380
Brutto estimatavvik	16 147 764	-12 487 453
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 1.1	-1 155 673 673	-1 095 476 559
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-53 030 996	-48 864 140
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-47 738 233	-45 099 852
Utbetalte pensjoner	36 093 068	33 844 951
Amortisert estimatavvik forpliktelser (balanseføres fullt ut fra 2011)	-2 797 688	-78 073
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	-1 223 147 522	-1 155 673 673
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 1.1	959 196 404	902 969 449
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	44 596 913	41 587 878
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	61 894 355	60 893 408
Utbetalte pensjoner	-36 093 068	-33 844 951
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	18 945 452	-12 409 380
Estimert pensjonsmidler 31.12	1 048 540 056	959 196 404
pensjonsmidler - pensjonsforpliktelse	-174 607 466	-196 477 269
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse (sats 14,1%)	-24 619 653	-27 703 295
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning	4,50 %	4,60 %

SPK PREMIEAVVIK - Pensjonsmidler / -forpliktelser

Årets pensjonskostnad	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	12 783 711	12 069 435
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 915 729	7 601 686
Brutto pensjonskostnad	20 699 440	19 671 121
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5 896 107	-5 918 242
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	14 803 333	13 752 879
Sum amortisert premieavvik	213 992	29 258
Administrasjonskostnad	415 174	411 438
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	15 432 499	14 193 575
Årets premieavvik		
Forfalt premie inkl. adm.kostnad	14 532 601	15 457 448
Administrasjonskostnad	-415 174	-411 438
Netto pensjonskostnad	-14 803 333	-13 752 879
Årets premieavvik	-685 906	1 293 131
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	-96 713	182 331
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 1.1	603 404	-660 469
Årets premieavvik	-685 906	1 293 131
Sum amortisert premieavvik	-213 990	-29 258
Akkumulert premieavvik 31.12	-296 492	603 404
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	-41 805	85 080
Årets estimatavvik		
Estimatavvik forpliktelse	-11 820 039	-15 291 277
Estimatavvik pensjonsmidler	17 749 983	43 200 882
Brutto estimatavvik	5 929 944	27 909 605
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 1.1	-209 713 268	-205 333 424
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-12 783 711	-12 069 435
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-7 915 729	-7 601 686
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik forpliktelse (balanseføres fullt ut fra 2011)	11 820 039	15 291 277
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	-218 592 669	-209 713 268
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 1.1	151 074 776	173 311 406
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	5 896 107	5 918 242
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	14 117 427	15 046 010
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	-17 749 983	-43 200 882
Estimert pensjonsmidler 31.12	153 338 327	151 074 776
Netto balanseført pensjonsforpliktelse (før avgift)	-65 254 342	-58 638 492
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse	-9 200 862	-8 268 027
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,97 %	2,97 %
Forventet avkastning	4,20 %	4,30 %

Note nr. 3 - KAPITALKONTO

KAPITALKONTO			
Balanse 1.1		Balanse 1.1	
(underskudd i kapital)		(kapital)	-557 255 293
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	2 033 890	Aktivisering av fast eiendom (inv. overf. til utstyr mv) og anlegg	-41 746 023
Nedskrivninger fast eiendom	44 853	Oppskrivning av fast eiendom	0
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	46 241 148	Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidler	-25 826 431
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	345 395	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0	Kjøp av aksjer og andeler (KLP)	-3 027 987
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	20 046 734	Kjøp av andre aksjer og andeler	-4 050 000
Finansiell leasing	0	Oppskrivning av aksjer og andeler	0
Salg av aksjer og andeler	0	Utlån formidlings/startlån	-44 055 264
Nedskrivning av aksjer og andeler	0	Utlån sosiale lån	-84 015
Avdrag på formidlings/startlån	20 068 643	Utlån egne midler	-1 506 505
Avdrag på sosiale lån	44 133	Oppskrivning sosiale utlån	0
Mottatt tilbakebetaling forskuttering	0	Ekstraord. Avdrag forvaltningslån	-13 400 000
Nedskrivning utlån	108 327	Avdrag forvaltningslån	-4 323 680
Avskrivning sosial utlån	0	Avdrag på eksterne lån	-48 600 000
Avskrevet andre utlån	0	Ekstraordinært avdrag	-6 000 000
Økte pensjonsforpliktelser	76 353 250	Økte pensjonsmidler	-91 607 203
Bruk av midler fra eksterne lån	44 740 817	Tapsdeling, nedskr. Lån Husbanken	-480 368
Bruk av midler fra eksterne lån formidlingslån	44 055 264	Nedskrivning - justeringsrett - endret regelverk	-1 948 952
Økt arb.g.avg. pensjonsforpliktelse	0	Red.t arb.g.avg. pensjonsforpliktelse	-2 150 807
Sum endringer	254 082 454		-288 807 236
Balanse 31.12		Balanse 31.12	
Kapitalkonto	-591 980 076	(underskudd i kapital)	

Note nr. 4 - ARBEIDSKAPITALEN

Kapittel	Balansen	31.12.2017	01.01.2017	Endring
2.1	Omløpsmidler	400 800 818	394 490 238	
2.3	Kortsiktig gjeld	-171 880 036	-157 843 338	
Endring arbeidskapital i balansen		228 920 782	236 646 900	-7 726 118
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)				20 037 391
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				12 311 274

Driftsregnskapet 2017		Investeringsregnskapet 2017		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
+ Sum inntekter 600 - 890	1 279 504 681	+ Sum inntekter 600 - 905	33 253 286	
- Sum utgifter 010 – 590, 690	1 273 366 704	- Sum utgifter 010 – 500, 690	72 628 477	
+ Avskrivninger 590	66 287 882			
+ Ekst. finans- innt./-transer 900-905, 909, 920	22 442 345	+ Eksterne finans. transer 910, 920, 929	108 864 724	
- Ekst. finans- utg./-transer 500, 509, 510, 520	77 189 531	- Eksterne finans. transer 510, 520, 529	74 856 931	
Sum/differanse	17 678 673	Sum/differanse	-5 367 398	12 311 274

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Note nr. 5 - EGENKAPITAL

Kapittel	Balansen	31.12.2017	01.01.2017	Endring
2.5	Egenkapital	-791 005 765	-743 969 708	
2.5990	Kapitalkonto	-591 980 075	-557 255 293	
Differanse		-199 025 690	-186 714 415	-12 311 275

Driftsregnskapet 2017		Investeringsregnskapet 2017		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
- Sum bruk av avsetninger, 930:960	20 770 847	- Bruk av tidligere års udisponert, 930	0	
- årets underskudd, 980	0	- Bruk av disposisjonsfond, 940	4 050 000	
		- Bruk av ubundne investeringsfond, 948	3 000 000	
		- Bruk av bundne driftssfond, 950	0	
		- Bruk av bundne investeringsfond,	12 954 402	
		- Udekket i år, 980	0	
+ Sum avsetninger, 530:570	26 587 244	+ Inndekking av tidligere års udekket, 530	0	
+ årets overskudd, 580	11 862 277	+ Avsetning til ubundne investeringsfond, 548	0	
- Overføring til invest. regnskapet, 570	0	+ Avsetning til bundne investeringsfond, 550	14 637 004	
		+ Udisponert i år, 580	0	
Sum/differanse	17 678 674	Sum/differanse	-5 367 398	12 311 275

Avstemming mellom	Beløp
Differanse	0

Note nr. 6 - ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD

Kapittel	Balansen	31.12.2017	01.01.2017	Endring
2.2	Anleggsmidler (+ v/økning)	3 220 871 188	3 097 900 882	122 970 306
2.4	Langsiktig gjeld (inkl. pensjonforpl.) (- v/økning)	-2 658 786 206	-2 590 578 074	-68 208 132
Differanse				54 762 174
2.9100	Memoriakonto for ubrukte lånemidler (+ økning / - reduksjon)			-20 037 391
Sum endring i balansen (beregnet endring kapitalkonto)				34 724 783

Kapittel	Balansen	31.12.2017	01.01.2017	Endring
2.5990	Kapitalkonto	-591 980 075	-557 255 293	-34 724 782

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	(0)

Note nr. 7 - GARANTIER GITT AV KOMMUNEN

NOTE Garantier gitt av kommunen – nedkvittert per 31.12		
Garanti gitt til	Garantibeløp	
	pr 31.12	Garantien utløper
Mandal Parkering AS	900 000	2019
Mandal Parkering AS	8 654 000	2039
Mandal Parkering AS	2 969 400	2042
Brannvesenet Sør IKS	793 943	2035
DDV Strategi	3 413 366	2021
DDV Drift	1 869 543	2021
Sum garantier	18 600 252	

Brannvesenet Sør IKS:

Deltakerkommunene har garantert for et lån på inntil 5 millioner. Mandal kommunes del er 28,65%. Pr. 31.12.2017 er lånet 2 771 180,-, og Mandal kommunes del blir da kr 793 943,-.

DDV Strategi/DDV drift:

Iflg. Samarbeidsavtalen for DDV, §11, så hefter kommunene solidarisk for gjeld som de to DDV-selskapene har. Pr. 31.12.2017 er lånene på hhv. 15 300 000/8 379 999. Mandals andel er 22%.

Note nr. 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Aktiva klasse	Eierandel	Bokført verdi	
		Pr. 31.12.2017	Pr. 31.12.2016
Egenkapitalinnskudd KLP		30 359 414	27 331 427
Agder Museum IKS - andel	5 %	50 000	50 000
Aksjer Agder Energi A/S	2 %	161 000 000	161 000 000
Ime Verksted A/S, 500 aksjer pålyd kr 1.000	100 %	500 000	500 000
Maren A/S, 1430 aksjer (Stemmeandel 50%)	71,50 %	715 000	715 000
Mandal Parkering A/S	100 %	1 000 000	1 000 000
Halse Eiendom A/S	100 %	2 877 565	2 877 565
Vigeland's Hus AS - aksjer	22,06 %	150 000	150 000
Lindesnesregionen Næringshave A/S - aksjer	19,60 %	750 000	750 000
Malmø Hotell AS	100,00 %	7 980 466	7 980 466
SKAP Kreative Folkehøgskole AS - 8 aksjer		50 000	0
Mandal Havn Strømsvika Holding AS		5 000 000	1 000 000
Varodd AS, 244 aksjer pålyd. 2 000,-	1,47 %	488 000	488 000
Holum Vannverk AL	32 andeler pålyd. Kr 1.000	32 000	32 000
Biblioteksentralen A/L	4 andeler pålyd. Kr 1.200	4 800	4 800
Studenthybler Sogn	3 andeler pålyd. Kr 8.000	24 000	24 000
Studenthybel Fantoft	2 andeler pålyd kr 8.000	16 000	16 000
Borettslag Buråsen	10 adeler pålyd kr 1.000	10 000	10 000
Foreningen Nordens Hus	1 andel pålyd. Kr 500	500	500
DES-klubben 10 leiligheter		3 191 610	3 191 610
Sum		214 199 355	207 121 368

Spesifikasjon

Fisjon Halse Eiendom A/S	Balanse	Balanseverdi	Endring
	pr. 1.1.17	31.12.17	
Halse Eiendom A/S	2 877 565	2 877 565	0
Malmø Hotell As	7 980 466	7 980 466	0
Malmø Utvikling - Felt 03 AS	0	0	0
Malmø Utvikling - Felt 05 AS	0	0	0
Malmø Utvikling - Felt 06 AS	0	0	0
AKSJER OG ANDELER	10 858 031	10 858 031	0

Det ble i 2010 opprettet 4 nye aksjeselskap, med Mandal kommune som 100% aksjonær. Disse ble opprettet ved utfisjonering fra Halse Eiendom AS. Balanseverdier ble overført i 2010, totalverdien var uendret, og anskaffelseskost ved opprettelsen ble valgt som verdsettelse.

Aktiviteten i Halse Eiendom er redusert. Men man vurderer tomteverdien så høy at bokført aksjeverdi anses å kunne bli stående i balansen.

Malmø Hotell As overfører litt under halvparten tomte til Mandal kommune 21.12.2017, og dette tinglyses sammen med salg videre til Gazza. Eiendom AS 2.1.2018. Verdien står pr. 31.12.2017, men skrives ned i 2018.

Aksjepostene i Malmø Utvikling - Felt 03 AS, Malmø Utvikling - Felt 05 AS og Malmø Utvikling - Felt 06 AS, ble i 2016 solgt for 28 119 123,53, og aksjepostene nedskrevet til 0,-. Halse Eiendom AS står fremdeles balanseført til kostpris, da vi ikke har informasjon om at verdien har endret seg vesentlig.

Note nr. 9 - FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Aktiva klasse	Markeds- verdi	Bokført verdi 31.12.2017	Årets resultatførte verdiendring
Aksjer:			
Orkla ASA A-aksjer (700 à 51,15)	60 935	60 935	5 985
Storebrand ASA Ordinære (1250 à 29,52)	83 625	83 625	25 400
Sum	144 560	144 560	31 385

Orkla ASA A-aksjer og Storbrand ASA har i 2017 gitt et utbytte på kr. 7 257,50.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Valutarisiko	Valutarisiko representerer risikoen for tap pga. kurssvingninger i valutamarkedet.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Postene er gjennomgått, og vurderes å være tilstede, og at verdien er reell.

Note nr. 10 FOND

Kapittel	Balansen	31.12.2017	01.01.2017	Endring
2.56	Disposisjonsfond	-127 450 368	-114 145 313	
2.55	Bundne invest. fond	-18 926 688	-17 244 086	
2.53	Ubundne invest. fond	-16 057 678	-19 057 678	
2.51	Bundne driftsfond	-29 668 833	-28 126 145	
Sum	Fond	-192 103 567	-178 573 222	-13 530 345

Driftsregnskapet		Investeringsregnskapet		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
940	0	940 + 948	7 050 000	
540	17 355 054	548		
Differanse	17 355 054	Differanse	-7 050 000	10 305 055
950	7 689 501	950	0	
550	9 232 189	958	12 954 402	
		550	14 637 004	
Differanse	1 542 688	Differanse	1 682 602	3 225 290
Endring drifts- og investeringsregnskapet				13 530 345

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-114 145 313
Avsetninger til fondet	-17 355 054
Bruk av fondet i driftsregnskapet	0
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	4 050 000
Beregnet beholdning 31.12	-127 450 368
Beholdning fra balanse 31.12	-127 450 368
Differanse	0

Ubundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-19 057 678
Avsetninger til fondene	0
Bruk av fondene	3 000 000
Beregnet beholdning 31.12	-16 057 678
Beholdning fra balanse 31.12	-16 057 678
Differanse	0

Bundne driftsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-28 126 145
Avsetninger til fondene	-9 232 189
Bruk av fondet i driftsregnskapet	7 689 501
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	0
Beregnet beholdning 31.12	-29 668 833
Beholdning fra balanse 31.12	-29 668 833
Differanse	0

Bundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-17 244 086
Avsetninger til fondene	-14 637 004
Bruk av fondene	12 954 402
Beregnet beholdning 31.12	-18 926 688
Beholdning fra balanse 31.12	-18 926 688
Differanse	0

FRI EGENKAPITAL TIL DRIFT:	
FRI EGENKAPITAL PR 1.1.2017	-127 226 659
Årets regnskapsmessige mindreforbruk	-11 862 277
Avsatt til disposisjonsfond:	-17 405 054
Herav: VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
Vedtatt budsjett, avsetning til fond	-2 159 272
Budsjettert avsetning til fond, mindreforbruk 2016	-13 081 346
Budsjettert redusert avsetning til fond, drift 2017	770 000
FRA ENHETENE, ØKONOMIREGLEMENTET, 1B:	
Ikke brukt av integreringstilskuddet	-2 934 436
Disponert del av disposisjonsfond	17 181 346
VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
Budsjettert bruk av mindreforbruk 2016	13 081 346
Budsjettert bruk av disposisjonsfond, 1A - Haydom	50 000
Budsjettert bruk av disposisjonsfond, 1A - Investering	4 050 000
FRI EGENKAPITAL TIL DRIFT 31.12.2017	-139 312 644
UBUNDET INVESTERINGSFOND PR 1.1.2017	-19 057 678
Udisponert i investeringregnskapet i år	0
Udekket i investeringsregnskapet i år	0
Bruk av ubundet fond til egenkaptaltilskudd KLP	3 000 000
FRI EGENKAPITAL TIL INVESTERING 31.12.2017	-16 057 678

Konto	Fondstype	Regnskap 2017	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett
15409	Avsetninger til disposisjonsfond - 1B	2 934 436	0	0
19408	Bruk av disposisjonsfond - integreringsfond	0	-3 000 000	-2 500 000
	Netto avsetning disp.fond - 1B	2 934 436	-3 000 000	-2 500 000
15400	Avsetninger til disposisjonsfond - 1A	14 420 618	2 159 272	14 420 618
19400	Bruk av disposisjonsfond - 1A	0	0	0
	Netto avsetning disp.fond - 1A	14 420 618	2 159 272	14 420 618
15500	Avsetninger til bundne fond - 1A	73 242		
15501	Avsetninger til bundne fond - Miljø	401 670	0	0
15508	Avsetninger til bundne fond - selvkost	2 976 850		
15509	Avsetninger til bundne fond - 1B	5 780 427	0	679 700
19500	Bruk av bundne driftsfond - 1A	0	-2 332 338	-2 177 718
19501	Bruk av bundne driftsfond - miljø	-110 321	0	0
19508	Bruk av bundne driftsfond - selvkost	-1 245 491	0	0
19509	Bruk av bundne driftsfond - 1B	-6 333 690	0	0
	Netto bruk av bundne driftsfond - 1B	1 542 687	-2 332 338	-1 498 018
09400	Bruk av disposisjonsfond	-4 050 000	-4 050 000	-4 050 000
09480	Bruk av ubunde investeringsfond	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
	Netto bruk ubundne fond til inv.	-7 050 000	-7 050 000	-7 050 000
05500	Avsetninger til bundne fond	14 637 004	0	0
09500	Bruk av bundne driftsfond	0	0	0
09580	Bruk av bundne investeringsfond	-12 954 402	-1 000 000	-562 000
	Netto bruk bundne fond til inv.	1 682 602	-1 000 000	-562 000
	NETTO AVSETNING TIL FOND	13 530 343	-11 223 066	2 810 600

Note nr. 11- Interkommunalt samarbeid og IKS 2017

Tekst	Brannvesenet Sør IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal kommune (kontorkommunen)		-13 746 961
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-3 887 625
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-2 163 500
Overføring fra Audnedal kommune (deltaker)		-1 691 850
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-1 389 775
Overføring fra Hægebostad kommune (deltaker)		-1 694 750
Overføring fra Farsund kommune (deltaker)		-8 832 725
Overføring fra Lyngdal kommune (deltaker)		-6 640 225
Overføring fra Kvinesdal kommune (deltaker)		-5 231 600
Refusjon fra andre kommuner		-328 538
Resultat av overføringer		-45 607 549
Ref. sykelønn/fødselspenger		-467 672
Motpost avskrivninger		-1 560 307
Salg av varer og tjenester/leieinntekter		-4 037 162
Mva-kompensasjon		-1 272 982
Andre refusjoner		-512 764
Renter/morarenter		-376 409
Diftsutgifter	52 411 421	
Resultat av virksomheten		-1 423 424
Disponering av resultatet		
Bruk av tidligere års mindreforbruk		-130 254
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	219 449	
Bruk av disposisjonsfond		-219 449
Avsetning til bundet driftsfond	0	
Avsetning til ubundet driftsfond	180 567	
Overføring til tinvesteringsregnskapet	327 442	
Bruk av selvkostfond		-71 927
Regnskapsmessig merforbruk	-1 117 595	

Tekst	Risøbank IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal Kommune		-500 000
Overføring fra fylkeskommunen		-505 000
Resultat av overføringer		-1 005 000
Salg av varer og tjenester		-164 500
Mva-kompensasjon		-200 304
Andre refusjoner		-19 814
Renter/morarenter		-12 508
Diftsutgifter	1 608 213	
Resultat av virksomheten		206 087
Disponering av resultatet		
Bruk av tidligere års mindreforbruk		-62 124
Bruk av disposisjonsfond		-200 000
Bruk av bundet driftsfond		
Avsetning til disposisjonsfond	56 037	
Regnskapsmessig merforbruk	0	

Tekst	Barnevern Sør	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-19 482 255
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-6 782 779
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-2 914 009
Overføring fra andre kommuner		-272 500
Resultat av overføringer		-29 451 542
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter mv		-1 337 385
Tilfeldige inntekter		-22 280
Statstilskudd		-13 207 981
Driftsutgifter	86 585 601	
Resultat av virksomheten	42 566 412	
Disponering av resultatet		
Tilbakeført deltaker kommunene	0	
Overført til neste driftsår	0	
Mandal kommunes del	42 566 412	

Tekst	Lindesnesregionens medisinske senter	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal kommune (verts-kommune)		-13 308 713
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-3 983 544
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-1 858 183
Overføring fra Audnedal kommune (deltaker)		-922 676
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-492 353
Refusjon fra andre kommuner		-308 700
Resultat av overføringer		-20 874 169
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter mv		-655 575
Diverse inntekter		-2 441 417
Ref. staten		-1 680 648
Andre refusjoner		-429 922
Renteinntekter		-120 789
Driftsutgifter	26 610 436	
Resultat av virksomheten	407 916	
Disponering av resultatet		
Dekning av tidligere års merforbruk		
Bruk av tidligere års mindreforbruk		-813 496
Avsetning til disposisjonsfond	174 750	
Avsetning til ubundet driftsfond	230 830	
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	

Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	11,11 %	
		634 000

Vest-Agder Museet IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	5,00 %	
Tilskudd Vest-Agder Museet, avd. Mandal		719 661
Tilskudd til Vigeland Hus		248 915
Refusjoner fra Vest-Agder Museet IKS		-183 609
Kjøp/diverse driftstilskudd fra Vest-Agder Museet IKS		61 784

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	16,70 %	
Revisjon Mandal kommune 2017		838 500
Revisjon Mandal frivillighetssentral		1 975
Revisjon Legater		14 022

Skatteoppkrever i Mandal/Marnardal	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	100,00 %	

Note nr. 12 - Fordringer og gjeld til kommunale foretak, IKS og samarbeid

Tekst	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Kommunens samlede fordringer	3 985 148	2 077 936	564 069	2 054 827
Herav fordring på:				
Risøbank IKS	304 238	221 300	150 672	37 000
Mandal Havnevesen KF	217 563	1 500 000	187 500	55 832
Brannvesenet Sør IKS	298 760	220 166	222 791	
Kirkelig fellesråd				
Barnevern Sør - fakturert deltakerkommuner	2 552 514		3 106	1 745 995
Landbrukskontoret - Lindesnes	139 578	130 970		
Lindesnesregionens Medisinske senter (LRMS)	472 495	5 500		216 000
Kommunens samlede gjeld	37 943	280 539	322 295	1 915 151
Herav kortsiktig gjeld til:				
Brannvesenet Sør IKS	36 808	79 630	4 700	72 125
Landbrukskontoret - Lindesnes			12 587	530 441
Mandal Havn KF			12 659	17 666
Kvinesdal kommune - arbeidsgiverkontroll		15 567		
Lindesnesregionens Medisinske senter (LRMS)	1 135	185 342	292 349	1 294 919

Note nr. 13 - Selvkosttjenester

Selvkostområde VANN	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-12 288 829	-13 283 965	-12 589 792
Direkte kostnader	8 730 797	9 435 338	9 257 601
Indirekte kostnader	320 909		294 522
Kalkulert renteinntekt selvkostfond	-14 357		-29 918
Netto kapitalkostnader	4 478 258	4 277 650	3 959 354
Overskudd (-)/underskudd (+)	1 226 778	429 023	891 766
Selvkostandel	90,8 %	96,9 %	93,2 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-1 226 778	-429 023	-891 766
Saldo selvkostfond 31.12	118 876	1 774 677	-1 345 654

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde AVLØP	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-22 473 277	-24 892 279	-19 549 463
Direkte kostnader	12 483 691	19 225 966	13 974 877
Indirekte kostnader	406 674		538 641
Kalkulert rente selvkostfond	-107 512		-122 298
Netto kapitalkostnader	6 736 404	6 835 628	6 334 536
Overskudd (-)/underskudd (+)	-2 954 020	1 169 315	1 176 293
Selvkostandel	114,5 %	95,5 %	93,8 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	2 954 020	-1 169 315	-1 176 293
Saldo selvkostfond 31.12	6 960 657	5 175 951	4 006 636

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde SLAM (Mandal kommune)	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-2 853 105	-1 801 000	0
Direkte kostnader	2 802 526	1 580 000	0
Indirekte kostnader	32 405		0
Kalkulert rente selvkostfond	6 200		0
Netto kapitalkostnader	644 424		0
Overskudd (-)/underskudd (+)	632 449	-221 000	0
Selvkostandel		114,0 %	0,0 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	0	221 000	0
Fremført underskudd	-632 449	0	0

(alle beregninger eks mva)

I selvkostberegningen for avløp inngår levering av slam fra deltakerkommunene i Maren AS. Dette blir behandlet i Grønvika rensesanlegg, og kjørt videre derfra til Avfall Sør. Dette ble fra 2015 regnet som ev. skattepliktig inntekt, og det ble leveret ligningsoppgave for 2015 og 2016 i 2017. Fra 2017 får Mandal en enerett fra Maren AS til å behandle slammet, og det vil da ikke lenger regnes som skattepliktig inntekt for Mandal kommune. Utgifter og inntekter for slam blir fra 2017 også holdt utenfor selvkostområde avløp.

Selvkostområde KART/DELINGSFORR.	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 699 861	-1 775 500	-2 201 409
Øvrige driftsinntekter	-119 422		
Direkte kostnader	2 317 024	2 450 451	2 212 265
Indirekte kostnader	280 582		276 272
Netto kapitalkostnader	0		19
Overskudd (-)/underskudd (+)	778 323	674 951	287 147
Selvkostandel	70,0 %	56,8 %	88,5 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	0	-674 951	-88 306
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-778 323	-674 951	-198 841

Selvkostområde PLANSAKSBEHANDLING	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 421 300	-1 397 100	-1 513 745
Øvrige driftsinntekter	-311 196		
Direkte kostnader	1 823 284	2 266 463	2 186 072
Indirekte kostnader	294 313		345 581
Netto kapitalkostnader	3 832		20
Overskudd (-)/underskudd (+)	388 931	869 363	1 017 928
Selvkostandel	81,8 %	44,6 %	59,8 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-388 931	-869 363	-1 017 928

Selvkostområde BYGGE-, DELINGS- OG SEKSJONERINGSBEHANDLING	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-3 582 825	-4 174 945	-4 338 663
Øvrige driftsinntekter	-273 833		
Direkte kostnader	5 911 917	5 746 699	6 411 371
Indirekte kostnader	579 036		498 366
Netto kapitalkostnader	26 146		59
Overskudd (-)/underskudd (+)	2 660 441	1 571 754	2 571 133
Selvkostandel	59,4 %	57,0 %	62,8 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-2 660 442	-1 571 754	-2 571 133

Selvkostområde FEIING	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 884 489	-1 808 675	-1 855 069
Direkte kostnader	1 871 487	1 773 722	1 877 650
Indirekte kostnader	0	0	0
Kalkulert renteinntekt selvkostfond	-3 350	0	-3 883
Netto kapitalkostnader	36 960	34 953	42 702
Overskudd (-)/underskudd (+)	20 607	0	61 400
Selvkostandel	98,7 %	100,0 %	96,6 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-20 607	0	-61 400

Mandal kommune kjøper feietjenester fra Brannvesenet Sør IKS, som foretar selvkostberegning i forhold til sitt regnskap. Mandal kommune har indirekte kostnader til faktureringen mv. som ikke blir med i beregningen. Mandal kommunes del er 28,65%.

Selvkostområde RENOVASJON	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-17 429 488		-17 082 362
Andre inntekter	-2 627 185		-1 940 766
Direkte kostnader	18 330 343		15 949 884
Indirekte kostnader	0		0
Gevinst/tap salg/utragnering anleggsmiddel	143 426		1 222 236
Netto kapitalkostnader	1 560 562		1 565 685
Overskudd (-)/underskudd (+)	-22 341		-285 324
Selvkostandel	101 %		119,8 %
Bruk/avsetning bundet selvkostfond	22 341		285 324
Subsidiering	0		0

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde SLAM (Maren AS)	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-2 933 406		-3 971 387
Andre inntekter	0		-165
Direkte kostnader	3 314 542		3 932 797
Indirekte kostnader	0		
Netto kapitalkostnader	8 626		2 324
Overskudd (-)/underskudd (+)	389 761		-36 431
Selvkostandel	90 %		100,7 %
Bruk/avsetning bundet selvkostfond	-389 761		36 431
Subsidiering	0		0

(alle beregninger eks mva)

Kommunes renovasjonstjenster utføres av MAREN AS som er et heleid interkommunalt renovasjonsselskap for Mandalsregionen. Selvkostberegning for husholdningsavfall blir foretatt av MAREN AS.

Selskapets hovedkontor og deponi er på Brennevinsmyra i Mandal kommune. Ovenstående tabell refererer seg til et tilleggsgebyr som innkreves ifm pålagt utbedring, kontroll og vedlikehold av tidligere kommunale deponier i Paradisbukta og på Vestnes i Mandal kommune.

GEBYRFINANSIERTE SELVKOSTTJENESTER 2017

ETTERKALKYLE

Mandal kommune har utarbeidet etter-kalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, KMD, feb. 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen til Momentum Selvkost kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer, må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkost-kostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelt gebyrområdet. Elementene i en selvkost-kalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder, og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare, her vist ved et enkelt eksempel:

Forskjeller mellom kommunens regnskap og selvkostregnskapet	Regnskapsresultat	Selvkostkalkyle
Gebyrinntekter	8 800 000	8 800 000
Øvrige driftsinntekter	20 000	20 000
Driftsinntekter	8 820 000	8 820 000
Direkte driftsutgifter	5 700 000	5 700 000
Avskrivningskostnad	1 750 000	1 580 000
Kalkulatorisk rente	0	1 140 000
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	240 000
Driftskostnader	7 450 000	8 660 000
Resultat	1 370 000	160 000

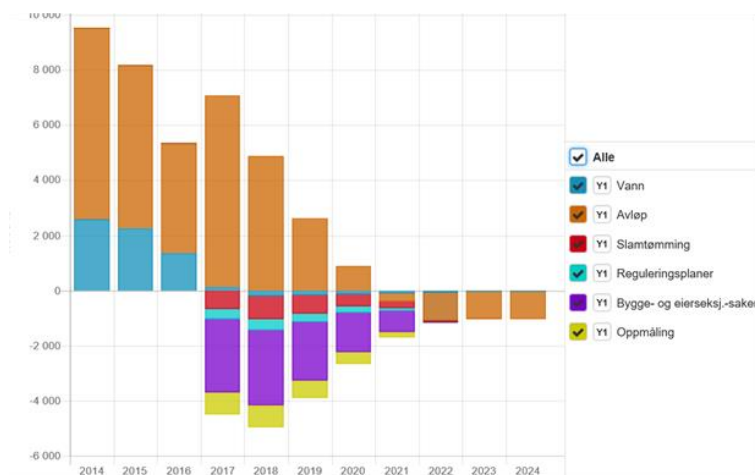
I selvkost-kalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eks. regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske renter og avskrivninger, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Avskrivningene avviker, da det i selvkostberegningen beregnes avskrivning av netto investeringsbeløp, fratrukket tilskudd fra andre. Renten beregnes også som en alternativ kostnad i forhold til at kommunen ellers ville fått renter på denne kapitalen. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + ½%-poeng. I 2017 var denne lik 1,98%.

Eventuelle overskudd skal avsettes til bundne fond, som maksimalt kan bli stående i balansen i 5 år. Man må eventuelt redusere prisen for tjenestene, for å få brukt disse fondene. Dette for at det hele tiden skal være dagens brukere som betaler for de kostnadene man har pr. i dag.

I tillegg lages en for-kalkyle for kommende budsjettår, for å kunne fastsette og vedta eventuelt endringer i gebyrsatsene.

Selvkostfond pr. 31.12.2017:

Samlet etter-kalkyle for 2017:

2017 Etterkalkyle selvkost	Totalt	Vann	Avløp	Slamtømming	Reguleringsplaner	Bygge- og eierseksj.-saker	Oppmåling
Gebyrinntekter	43 831 060	12 246 053	22 055 201	2 825 820	1 421 300	3 582 825	1 699 861
Øvrige driftsinntekter	1 192 589	42 776	418 076	27 285	311 196	273 833	119 422
Driftsinntekter	45 023 649	12 288 829	22 473 277	2 853 105	1 732 496	3 856 658	1 819 283
Direkte driftsutgifter	34 069 239	8 730 797	12 483 691	2 802 526	1 823 284	5 911 917	2 317 024
Avskrivningskostnad	7 545 988	3 182 859	4 133 130	230 000	0	0	0
Kalkulatorisk rente (1,98 %)	3 178 174	1 295 017	1 867 133	16 024	0	0	0
Indirekte netto driftsutgifter	1 913 920	320 909	406 674	32 405	294 313	579 036	280 582
Indirekte avskrivningskostnad	976 083	27	633 101	342 874	18	64	0
Indirekte kalkulatorisk rente (1,98 %)	158 923	355	103 040	55 526	1	2	0
Driftskostnader	47 842 328	13 529 964	19 626 768	3 479 354	2 117 616	6 491 019	2 597 606
Resultat	-2 818 678	-1 241 134	2 846 509	-626 249	-385 119	-2 634 362	-778 323
Kostnadsdekning i %	94,1 %	90,8 %	114,5 %	82,0 %	81,8 %	59,4 %	70,0 %
Selvkostfond 01.01	5 352 287	1 345 651	4 006 636	0	0	0	0
+ Avsetning til selvkostfond	2 846 509	0	2 846 509	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-1 241 134	-1 241 134	0	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,98 %)	121 869	14 357	107 512	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	7 079 530	118 874	6 960 656	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 01.01	0	0	0	0	0	0	0
- Underskudd til fremføring	-4 424 053	0	0	-626 249	-385 119	-2 634 362	-778 323
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (1,98 %)	-43 798	0	0	-6 200	-3 813	-26 080	-7 705
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-4 467 850	0	0	-632 449	-388 931	-2 660 442	-786 028

Note nr. 14 - SPESIFIKASJON REGSKAPSMESSIG MER-/ MINDREFORBRUK DRIFT

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016	Budsjett 2016
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0	0
Årets inndekking av merforbruk	0	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0	0

Regnskapsmessig mindreforbruk	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016	Budsjett 2016
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	-13 081 345	-13 081 345	-20 677 391	-20 677 391
Årets disponering av mindreforbruk	13 081 345	13 081 345	20 677 391	20 677 391
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	-11 862 277		-13 081 345	
Totalt mindreforbruk til avsetning	-11 862 277	0	-13 081 345	0

Note nr. 15 - SPESIFIKASJON UDEKKET/ DISPONIBELT INVESTERINGSREGSKAPET

Regnskapsmessig udisponert	Regnskap 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2016
Tidligere opparbeidet udisponert	0	0	0
Årets disponering	0	0	0
Nytt udisponert i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udisponert til disponering	0	0	0

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Tidligere opparbeidet udekket	0	0	0
Årets avsetning til inndekking	0	0	0
Nytt udekket i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udekket til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking	0	0	0

Note nr. 16 - Kommunens skatteinntekter og rammetilskudd 2015-2017

(-tall i hele tusen kroner)

	Regnskap 2017	Økning %	Regnskap 2016	Økning %	Regnskap 2015	Økning %
Skatteinntekter	384 424	5,17 %	365 513	9,04 %	334 306	6,70 %
Rammetilskudd	449 164	2,64 %	437 626	1,60 %	430 716	1,76 %
Sum skatter/rammetilskudd	833 588	4,98 %	803 139	4,98 %	765 022	4,74 %

NØKKELTALL

	2017	2016	2015
Skattedekningsgrad	31,85	31,66	31,99

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatteinntekter.

	2017	2016	2015
Skatte- og rammetilskuddsgrad	69,06	69,57	73,20

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatter og statlig rammetilskudd.

Note nr. 17 - ANLEGGSMIDLER

Note nr. 17 - ANLEGGSMIDLER

	Kostpris	Tilgang	Avgang	Anskaffelses- kost 31.12.2017	Akkumulert avskrivning	Avskrivning	Nedskrivning	Akk. avskrivning 31.12.2017	Bokført verdi 1.1.2017	Bokført verdi 31.12.2017
Transportmidler, inventar mv. - 10 år	191 046 465	24 210 369	-2 957 504	212 299 330	-83 418 874	-17 602 766	2 567 256	-98 454 384	107 627 591	113 844 946
Andre anlegg - 20 år	870 050	-	-	870 050	-87 005	-43 503	-	-130 508	783 045	739 542
Vann-/avløpsanlegg - 20 år	215 555 828	6 329 235	-	221 685 063	-149 235 556	-12 114 990	-	-161 350 546	66 120 272	60 334 517
Vann-, avløpsanlegg /boliger, skoler, idrettsbygg - 40 år	901 760 071	21 526 070	-	923 286 141	-159 998 941	-22 781 799	-	-182 780 740	741 761 130	740 505 401
IT/kontorutstyr - 5 år	11 212 714	1 616 062	-	12 828 776	-4 536 334	-2 400 465	-	-6 936 799	6 676 380	5 891 977
Administrasjons-/kulturbygg - 50 år	550 974 483	6 465 332	-	557 439 815	-84 194 499	-11 344 359	-	-95 538 859	466 779 984	461 900 956
Tomter - ikke avskrivbare	203 768 869	7 425 386	-2 033 890	209 160 365	-	-	-	-	203 768 869	209 160 365
SUM AVSKR. BOK LINJ1	2 074 988 480	67 572 454	-4 991 394	2 137 569 540	-481 471 209	-66 287 882	2 567 256	-545 191 836	1 593 517 271	1 592 377 704

Aleggsmidler - aktivering og avskrivning:

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn 100 000,- og med en levetid på minst 3 år, er aktivert og avskrives i henhold til gjeldende avskrivningsregler. Vårige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Note nr. 18 - AVDRAG PÅ GJELD

Avdrag	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Budsjett 2016
Betalt avdrag (formidlingslån)	4 323 680	0	12 300 000
Ekstraordinært avdrag	6 000 000	6 000 000	31 000 000
Ekstraordinært avdrag - formidlingslån	13 400 000	13 400 000	16 924 318
Avdrag - justeringsrett	0	0	0
Sum utgiftsført investering	23 723 680	19 400 000	60 224 318
Bokførte avdrag	48 600 000	48 600 000	47 500 000
Beregnet og bokført budsjettert minus betalt			
Sum utgiftsført drift	48 600 000	48 600 000	47 500 000
Avdrag totalt	72 323 680	68 000 000	107 724 318
Tapsført forvaltningslån	0	192 164	0
Ikke budsjettert avdrag i investeringsregnskapet	0	-4 323 680	0
Kommunen er innenfor lovens minstekrav til avdrag.			

FORENKLET MODELL MED TOMTER 2017

Sum avskrivninger 2017 (inkl. estimat tomter)	70 694 889
Sum bokført verdi 01.01.2017	1 593 517 271
Lånegjeld inkl Startlån - ubrukte formidlingslån - utlån 01.01.2017	993 324 003
Minsteavdrag 2017	44 067 881

Note nr. 19 - Kommunens gjeldsforpliktelser - Type gjeld og långivere

Lån opp-tatt år	Innløses dato	Opprinn. lånebeløp	Låne-giver	Kontonr.	Lånets formål	Netto Låneopptak Refinansiering 2017	Betalte avdrag 2017	Husbanklån Tapsdeling	Renter utg.- ført i regn-skapsåret	Kontrakt-messig gjeld 2017
94	1.09.2020	14 780 000	Husbanken	245395001	Utb. Omsorgssenter		1 101 147		72 828	1 956 044
95	1.09.2020	1 870 000	Husbanken	245395002	Omsorgss. tillegg					1 870 000
03	1.10.2020	4 082 798	Husbanken	245395004	Samlede lån 2 husbanken		240 164		5 147	720 492
09	1.4.2034	20 000 000	Husbanken	245395005	Startlån 2009		14 241 546		326 222	3 103 200
10	1.4.2036	30 000 000	Husbanken	245395006	Startlån 2010		1 270 540	47 059	517 748	26 733 441
11	1.4.2035	20 000 000	Husbanken	245395007	Startlån 2011 - 1		1 379 649		767 504	17 545 088
11	1.10.2035	15 000 000	Husbanken	245395008	Startlån 2011 - 2					15 000 000
12	1.3.2037		Husbanken	245395009	Startlån 2012		831 945	433 309	482 568	20 211 629
13	1.09.2043		Husbanken	245395010	Startlån 2013				177 381	10 269 604
14	1.05.2044	29 700 000	Husbanken	245395011	Startlån 2014				468 324	29 700 000
15	1.5.2044/2045	35 000 000	Husbanken	245395012	Startlån 2015				551 886	35 000 000
16	1.5/1.11.2046	35 000 000	Husbanken	245395013	Startlån 2016				556 674	35 000 000
17		45 000 000	Husbanken	245385014	Startlån 2017	45 000 000			384 531	45 000 000
13	19.03.2023	85 000 000	Kommunalbanken	245355001	Kommunalbanken		8 500 000		1 493 144	46 750 000
15	20.09.2017	204 000 000	KLP	241550001	KLP Obligasjon	-204 000 000			2 866 427	0
15	15.03.2017	150 000 000	DNB	241320002	DNB Obligasjon	-150 000 000			1 017 188	0
15	21.03.2018	256 000 000	KLP	241320003	KLP Obligasjon				4 138 027	256 000 000
16	16.09.20180	205 366 000	Danske Bank	241320004	KLP Obligasjon				3 661 616	205 366 000
16	15.03.2017	100 000 000	Nordea	243320001	Sertifikatlån	-100 000 000			640 068	0
17	15.03.2019	250 000 000	DNB	241320005	DNB Obligasjon	250 000 000			1 719 375	250 000 000
17	18.09.2019	100 000 000	Kommunalbanken	241355001	KLP Obligasjonslån	100 000 000				100 000 000
17	18.03.2020	83 000 000	Kommunalbanken	241355002	KLP Obligasjonslån	83 000 000				83 000 000
Totalt						24 000 000	27 564 991	480 368	19 846 658	1 183 225 498
Netto utgiftsført renteutbytteavtaler									9 424 140	
Provisjoner, låneomkostninger									149 822	
Bokførte påløpte renter pr. 31.12									-2 430 921	
BOKFØRTE RENTER OG LÅNEGJELD PR. 31.12									26 989 699	1 183 225 498
Forvaltningslån										237 562 962
Lån anlegg selvkostområdet										172 430 867
Lånegjeld ekskl forvaltningslån og lån anlegg selvkost										773 231 669
AVSTEMMING UBRUKTE LÅNEMIDLER 2017										
1.1 KONTO 29100*						49 932 484	KONTO 29999001		-49 932 484	
Nye lån						23 758 690			-23 758 690	
Nytt lån - startlån						45 000 000			-45 000 000	
Bruk av lån - formidlingslån						-44 055 264			44 055 264	
Bruk av lån						-44 740 817			44 740 817	
31.12 KONTO 29100*						29 895 093	KONTO 29999001		-29 895 093	

Note nr. 20 - RENTEBYTTEAVTALER

Gjeldsportefølje rentebytteavtaler pr. 31.12.2017

VERDIPAPIRER	FORFALLS- DATO	MARKEDS- RENTE	KUPONG- RENTE	BEHOLDNING 31.12.16	MARKEDS VERDI
RENTEDERIVATER (FAST)					
Renteswap Nordea 11/18 (Mandal)	19.09.2018	0,87	3,64	70 000 000	-1 936 530
Renteswap Nordea 11/21 (Mandal)	15.09.2021	0,87	3,50	130 000 000	-11 229 986
Sum rentebytteavtaler fra flytende til fast				200 000 000	-13 166 516
Renteswap Nordea 1141311	01.09.2022	2,28	0,06	60 000 000	4 514 218
Sum rentebytteavtaler fra fast til flytende				60 000 000	4 514 218
SUM RENTE DERIVATER				260 000 000	-8 652 298

Kommunen har bundet opp kr. 260.000.000,- i renteswap med ulik rente og forfallsdato (se tabell)
Dette er ordinære rentebytteavtaler som løper til forfall, og som har en negativ markedsverdi på ca. 8,7 millioner. Dette er ikke inntatt i balansen, da det er sikring av rente.
Det er utarbeidet sikringsdokumentasjon som viser at dette er rentesikring (kontantstrømsikring) av gjelden i balansen. Viser til punkt 3.4 i gjeldende finansreglement.

Beholdning = anskaffelsekost.

Note nr. 21 - ANALYSE

Likviditetsgrad 1	Likviditetsgrad 2
Formel: = $\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 2 eller større	Formel: = $\frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 1 eller større
2016 = $\frac{394\,480\,238,21}{-157\,843\,338,20}$ = 2,50	2016 = $\frac{235\,371\,898,82}{-157\,843\,338,20}$ = 1,49
2017 = $\frac{400\,800\,818,35}{-171\,880\,035,91}$ = 2,33	2017 = $\frac{264\,430\,954,24}{-171\,880\,035,91}$ = 1,54
Soliditet	Gjeldsgrad:
Formel: = $\frac{\text{Sum egenkapital}}{\text{Sum eiendeler}}$ = Egenkapital-prosent	Formel: = $\frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Egenkapital}}$
2016 = $\frac{-743\,969\,707,98}{3\,492\,391\,120,39}$ = 21,30 %	2016 = $\frac{1\,189\,219\,808,74}{743\,969\,707,98}$ = 159,85 %
2017 = $\frac{-791\,005\,764,50}{3\,621\,672\,006,23}$ = 21,84 %	2017 = $\frac{1\,183\,225\,497,74}{791\,005\,764,50}$ = 149,58 %
Gjeld pr. innbygger:	Netto driftsresultat i forhold til driftsinntekter
Formel: = $\frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Antall innbyggere}}$ = Gjeld pr. innbygger	Formel: = $\frac{\text{Netto driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}}$
2016 = $\frac{-1\,189\,219\,808,74}{15529}$ = 76 580,58	2016 = $\frac{23\,042\,982}{1\,232\,474\,173}$ = 1,87 %
2017 = $\frac{-1\,183\,225\,497,74}{15600}$ = 75 847,79	2017 = $\frac{17\,678\,673}{1\,279\,504\,681}$ = 1,38 %
Egenfinansiering av investeringer	
Formel: = $\frac{\text{Kapitalkonto}}{\text{Anleggsmidler}}$	
2016 = $\frac{-557\,255\,293,42}{3\,097\,900\,882,18}$ = 17,99 %	
2017 = $\frac{-591\,980\,075,45}{3\,220\,871\,187,88}$ = 18,38 %	

LIKVIDITETEN PR. 31.12.2017:		
Arbeidskapital (Egenkapitalens fondsdel)		-199 025 689
Disposisjonsfond	2.56	-127 450 368
Bundne driftsfond	2.51	-29 668 833
Ubundne investeringsfond	2.53	-16 057 678
Bundne investeringsfond	2.55	-18 926 688
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2.581	4 940 154
Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	2.5950	-11 862 277
Udekket i investeringsregnskapet	25970	0
Akkumulert premieavvik		51 273 363
Reell arbeidskapital		-147 752 326
Herav bundne fond:		
Bundne driftsfond	29 668 833	
Bundne investeringsfond	18 926 688	48 595 521
Likvikitet pr. 31.12.2017:		-99 156 805

Note nr. 22 - LØNN LEDELSE OG UTGIFTER REVISJON

LØNN ORDFØRER RÅDMANN

Årslønn ordfører pr. 31.12.2017	928 700
Årslønn rådmann pr. 31.12.2017	1 115 000

REVISORHONORAR

Revisjon Mandal kommune 2017	838 500
Legater	14 022
Mandal frivillighetssentral	1 975
TOTALT	854 498

Note 23 - STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSPROSJEKTER

Konto	Konto(T)	år	ferdig år	ramme	tidligere år	2017	regnskapsført
	Prosjekter vann					8 213 299	
	Prosjekter avløp					10 402 266	
	VA-prosjekter totalt					18 615 566	
90010007	Kjøp av lokaler i AMFI Øvrebyen (2015/2016)	2015	2019	94	93 969	5 813	99 781
90020007	Kvalifiseringsenheten - mottaksskole	2015	2017	15 259 325	15 202 439	6 344	15 208 783
90020008	Frøysland idrettshall	2015	2019	55 000 000	977 695	460 552	1 438 247
90020014	Frøysland flerbrukshall - rekkefølgekrav reguleringsplan	2017	2019	-	-	0	-
90020016	Frøysland flerbrukshall - tomt Livegen 49	2017	2017	4 120 000		4 114 557	4 114 557
90060006	Idrettshall Holum	2015	2017	35 407 902	35 384 029	35 923	35 419 952
90070014	Båt skjærgårdsparken Mandal	2016	2017	7 726 364	2 836 024	4 968 460	7 804 483
90070025	Avlastningsbolig - Solhøgdeveien 40	2014	2017	15 600 000	12 620 754	2 969 024	15 589 778
90070026	Veilys - utskifting kvikksølvarmaturer	2017	2018	4 675 000	-	2 616 750	2 616 750
90070027	Veilys - utskifting veilysarmaturer	2017	2018	8 800 000	-	0	-
90070032	Betongparken Speilen	2017	2018	6 670 000	-	6 536 507	6 536 507
90070035	Tannklinikken - renovering 2017	2016	2018	6 000 000	47 375	6 335 987	6 383 363
90080009	Rekkefølgekrav - Idrettshall Holum	2015	2017	9 946 570	9 446 085	9 788	9 455 873
90090001	Skinsnesheia felt B7 (B&E)	2010	2018	14 589 075	13 831 075	787 466	14 618 541
B	Andre større prosjekter						
	Øvrige, mindre investeringsprosjekter					25 165 741	
	INVESTERING I ANLEGGSMIDLER TOTALT				90 439 445	72 628 477	119 286 615

NETTO FORSKUTTERT INFRASTRUKTURPROSJEKTER:

Konto	Konto(T)	31.12.2016	Endring 2017	31.12.2017
	Sum utgifter	15 905 475	-	15 905 475
	Sum refusjoner	-2 200 000	-	-2 200 000
90070024	Speilen - isbane/balløkke (del av 90080001)	13 705 475	-	13 705 475
	Sum utgifter	216 476		216 476
	Sum refusjoner	-9 727 565		-9 727 565
90080001	Utbyggingsavtale Sanden (også 90070024)	-9 511 089	-	-9 511 089
	SUM SANDEN	4 194 386	-	4 194 386
	Sum utgifter	21 272 590		21 272 590
	Sum refusjoner	-8 008 000	-572 000	-8 580 000
90080002	Utbyggingsavtale Sånum	13 264 590	-572 000	12 692 590
	Sum utgifter	92 101	677 263	769 364
90080010	Promenade og lekeareal "Slippen"	92 100,80	677 262,90	769 363,70
10001889	Bro til Buen (obs manglet kobling)	46 186 825	-	46 186 825
38300	Overført fra fylket	-3 000 000	-	-3 000 000
	Egenfinansiering A Tiedemands Bro	43 186 825	-	43 186 825
90080003	Utbyggingsavtale Malmø	50 232 520	745 973	50 978 493
37709	Ref. fra andre private	-26 750 940		-26 750 940
	Egenfinansiering infra Malmø	23 481 580	745 973	24 227 553
	Forskuttet BRO/INFRA MALMØ pr. 31.12.2017	66 760 506	1 423 236	68 183 742
		84 219 482	851 236	85 070 718

Utbyggingsavtaler med justeringsrett

Prosjekt	UTBYGGINGSAVtaler MED JUSTERINGSRETT	Regnskap 2017
02301	Kontraktslev./enterprise	-24 833
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	24 833
04290	Mva-utgift kompensasjonsordning	24 833
90089000	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.komp. (2012)	24 833
02301	Kontraktslev./enterprise	-10 273
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	10 273
90089001	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.(2012)	0
02301	Kontraktslev./enterprise	-64 658
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	64 658
04290	Mva-utgift kompensasjonsordning	64 658
90089002	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva.komp. (2014)	64 658
02301	Kontraktslev./enterprise	-38 784
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	38 784
90089003	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva. (2014)	0
02301	Kontraktsleveranser/enterprise	-97 260
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	3 890
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	97 260
04700	Overføringer til andre	93 369
90089004	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva.komp. (2015)	97 259
02301	Kontraktsleveranser/enterprise	-109 797
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	4 392
04700	Overføringer til andre	105 405
90089005	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva. (2015)	0
02301	Kontraktsleveranser/enterprise	-12 647
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	506
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	12 646
04700	Overføringer til andre	12 141
90089006	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringrett - mva.komp (2016)	12 647
02301	Kontraktsleveranser/enterprise	-28 876
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	1 155
04700	Overføringer til andre	27 721
90089007	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringsrett - mva. (2016)	0
NETTO UTGIFTSFØRT INVESTERINGSREGNSKAPET 2017		199 397

Bystyret har vedtatt at vi kan inngå avtaler med utbyggere av boligområder, der de opparbeider vei, vann og avløp. Når anlegget er ferdig, kan det avtales at det overdras til Mandal kommune. Private utbyggere får ikke fradrag for merverdiavgift (ordinær moms), og ikke merverdiavgiftskompensasjon (momskomp) for slike utgifter. Ved overdragelse til kommunen, får kommunen rett til å justere ordinær moms og momskomp med 1/10 hvert år fra ferdigstillelse av anleggene. Det er avtalt at utbygger får 96 % av dette beløpet, kommunen beholder 4%.

Notat fra GKRS om justering av inngående ordinær moms og momskomp av 20.9.2012, med endring 18.8.2013 sier noe om hvordan man skal behandle slike avtaler regnskapsmessig.

For regnskapsåret 2013 og 2014 ble avtaler med ordinær moms aktivert netto. De med momskomp ble aktivert netto, og påplussert 1/10 av utgiftsført momskomp hvert år etter dette. Justeringsinntekten kreves inn i 6. termin, og betales til utbygger ca. 15. mars, fratrukket 4% til kommunens administrasjon av avtalen.

Det kom 23.4.2015 en endring i notatet, med konteringsoppsett på deler av transaksjonene. Avtaler til justering fra og med 2015 føres etter dette oppsettet.

Avtaler med ordinær moms aktiveres brutto, og nedskrives med 1/10 av justeringsinntekten hvert år den mottas. Er dermed etter 10 år aktivert netto. Et beløp tilsvarende justeringsinntekten (25 %) føres som langsiktig gjeld, denne reduseres 1/10 hvert år (avdrag). 1/10 av lånemidlene brukes til finansiering av tilskuddet til utbygger hvert år. Tilskuddet reduseres til 96 %, kommunen beholder 4% til administrasjon av ordningen.

Avtaler med momskomp aktiveres brutto. Et beløp tilsvarende justeringsinntekten føres som langsiktig gjeld. Denne reduseres med 1/10 hvert år (avdrag). Det brukes 1/10 til finansiering av justeringsinntekten hvert år. Det overføres 96 % til utbygger, 4% til kommunens administrasjon.

GKRS endret praksis fom 2017. Etter klage fra Bergen kommune, gikk de bort fra at refusjonsbeløpet skal føres som langsiktig gjeld. Det som er ført som avdrag mot langsiktig gjeldt i 2016, er nedskrevet mot kapitalkontoen i 2017.

Note nr. 24 - OPPGAVER OVER LEGATER PR. 31.12.16 (IKKE REVIDERT)

Formue pr. 31.12.17						
Legatets navn	Bank innskudd	Aksjer/ obl.	Sum	Inntekter 2017	Utgifter 2017	Netto tillagt formuen
Kjøpmann Carl Bentsens legat	31 395,26		31 395,26	411,96	421,92	-9,96
Bankdirektør Ertzeids legat	743 057,65		743 057,65	9 747,09	9 969,20	-222,11
Mandal Kommunes legat for humanitær og sos.ins.	576 341,09		576 341,09	7 557,52	7 500,90	56,62
Amanda og Arnvid Nygaards legat	684 369,59		684 369,59	8 823,20	-	8 823,20
Einar og hustru Platous Legat	51 504,86		51 504,86	677,84	500,20	177,64
Eriksens Legat for verdig trengende	45 971,78		45 971,78	609,08	617,33	-8,25
Harald Blichfelds legat	52 125,78		52 125,78	682,35	600,40	81,95
Borghild Stiansens legat	116 519,46		116 519,46	1 527,59	1 500,60	26,99
Keiser Nikolaus den 1. Legat	23 644,08		23 644,08	403,88	0,10	403,78
Andreas Tobiassens og Hustru Martines legat	225 063,14		225 063,14	4 080,85	3 155,60	925,25
Mandal Kommunes eldre legater til fordel skole	169 212,26		169 212,26	2 219,66	2 272,87	-53,21
Sum	2 719 204,95	-	2 719 204,95	36 741,02	26 539,12	10 201,90